

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW

z dnia 9 kwietnia 1959 r.

w sprawie przydziałów, rozdzielników i uzgodnień dostaw oraz ogólnych warunków dostaw pomiędzy jednostkami gospodarki społecznoej.

Na podstawie art. 3 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244) i art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umowach dostawy pomiędzy jednostkami gospodarki społecznoej (Dz. U. Nr 16, poz. 87) oraz § 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1956 r. w sprawie określenia organów administracji państwowej, na które przechodzą niektóre uprawnienia Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i jej Przewodniczącego (Dz. U. Nr 58, poz. 270), w związku z § 1 zarządzenia nr 21 Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lutego 1959 r. w sprawie zlecenia Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów czasowego wykonywania niektórych uprawnień Prezesa Rady Ministrów (Monitor Polski Nr 17, poz. 73) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się:

- 1) na podstawie art. 3 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244) — ogólne przepisy o przydziałach, rozdzielnikach i uzgodnieniach dostaw, zawarte w załączniku nr 1,
- 2) na podstawie art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umowach dostawy pomiędzy jednostkami gospodarki społecznoej (Dz. U. Nr 16, poz. 87) — ogólne warunki dostaw pomiędzy jednostkami gospodarki społecznoej w obrocie krajowym, zawarte w załączniku nr 2.

§ 2. Ilekroć w ogólnych przepisach o przydziałach, rozdzielnikach, uzgodnieniach dostaw i ogólnych warunkach dostaw (§ 1) jest mowa:

- 1) o ministrach — należy przez to rozumieć również kierowników urzędów centralnych i zarządy centralnych organizacji spółdzielczych,
- 2) o ministerstwach — należy przez to rozumieć również urzędy centralne, centralne organizacje spółdzielcze i właściwe wydziały prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

§ 3. 1. Przepisy zarządzenia nie naruszają szczegółowych przepisów o przydziałach, rozdzielnikach i uzgodnieniach dostaw oraz branżowych warunków dostaw, które wydane zostały przed jego wejściem w życie.

2. W razie wydania przez właściwych ministrów po wejściu w życie niniejszego zarządzenia szczegółowych przepisów o przydziałach, rozdzielnikach i uzgodnieniach dostaw lub branżowych warunków dostaw, stosuje się do artykułów, których przepisy te będą dotyczyć, przepisy zawarte w załącznikach do tego zarządzenia tylko w zakresie, w jakim sprawę nie zostały uregulowane w przepisach szczegółowych i branżowych.

§ 4. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 października 1956 r. w sprawie przydziałów, rozdzielników, uzgodnień dostaw i ogólnych warunków dostaw (Monitor Polski Nr 89, poz. 1016).

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
St. Jędrzychowski

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 9 kwietnia 1959 r. (poz. 167).

OGÓLNE PRZEPISY O PRZYDZIAŁACH, ROZDZIELNIKACH I UZGODNIENIACH DOSTAW

Spis rozdziałów:

Rozdział 1 — Rozdzielnictwo artykułów przeznaczonych na zaopatrzenie materiałowo-techniczne
— Przepisy wstępne
— Przydziały zaliczkowe

- Przydziały dodatkowe
- Zmiany planów rozdziału
- Rozdzielniki
- Odstępowanie i zrzekanie się przydziałów,
- Uzgodnienie dostaw
- Roszczenia o ustalenie treści umowy

- Dostawy artykułów w razie awarii
- Dostawy artykułów przeznaczonych na cele naukowo-badawcze

Rozdział 2 — Zakupy artykułów nie rozdzielanych oraz zakupy artykułów w drobnych ilościach

Rozdział 3 — Rejonizacja dostaw artykułów przeznaczonych na zaopatrzenie ludności.

- Przepisy ogólne
- Artykuły nie rozdzielane
- Artykuły rozdzielane centralnie

Rozdział 1.

Rozdzielnictwo artykułów przeznaczonych na zaopatrzenie materiałowo-techniczne.

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Artykuły zaopatrzeniowe dzielą się na rozdzielane i nie rozdzielane.

2. Artykuły rozdzielane są wymienione w „Wykazie materiałów do planu zaopatrzenia materiałowego w ramach narodowego planu gospodarczego”.

3. Artykuły wymienione w wykazie, o którym mowa w ust. 2, pochodzące ze źródeł produkcji nie wymienionych po stronie przychodowej ustalonych planów rozdziału, nie podlegają przepisom o rozdzielnictwie i należy je traktować tak, jak artykuły nie rozdzielane.

§ 2. 1. Przydziały artykułów rozdzielanych przeznaczane są tylko jednostkom wymienionym w planach rozdziału.

2. Plany rozdziału ustala Rada Ministrów i właściwi ministrowie.

§ 3. 1. Ogólna ilość artykułów, przeznaczona w planie rozdziału dla odbiorców określonego resortu, stanowi przydział roczny.

2. Organy sporządzające plany rozdziału przekazują je właściwym jednostkom zbytu określonym w wykazie wymienionym w § 1 ust. 2.

§ 4. 1. Właściwa jednostka zbytu zawiadamia jednostki wymienione w planie rozdziału o wysokości przydziału (§ 3).

2. Zawiadomienie o wysokości przydziału powinno określić przydzielone artykuły wyłącznie w nomenklaturze ustalonej w wykazie wymienionym w § 1 ust. 2.

3. Zawiadomienie o wysokości przydziału powinno nastąpić w takim terminie, aby umowy dostawy na podstawie rozdzielników mogły być zawarte w terminach ustalonych w warunkach dostaw.

Przydziały zaliczkowe.

§ 5. 1. Jeżeli przed ustaleniem planu rozdziału zachodzi potrzeba zawarcia umów dostawy, właściwi ministrowie mogą przyznawać przydziały zaliczkowe.

2. Przy przyznawaniu przydziałów zaliczkowych stosuje się odpowiednio przepisy § 4 ust. 2 i 3.

Przydziały dodatkowe.

§ 6. 1. W przypadkach wyjątkowych, uzasadnionych szczególnie ważnymi względami gospodarczymi, ministrowie wymienieni w planie rozdziału mogą składać wnioski o przyznanie przydziałów dodatkowych.

2. Wniosek o przyznanie przydziału dodatkowego składa się właściwej jednostce zbytu. Wniosek powinien być podpisany przez ministra lub osobę przez niego upoważnioną i dokładnie określać asortyment artykułu.

3. Do wniosku o przyznanie przydziału dodatkowego należy dołączyć uzasadnienie, które powinno zawierać w szczególności następujące dane:

- 1) czy artykuł był przewidziany w resortowym projekcie planu zaopatrzenia materiałowo-technicznego, czy też został zaplanowany w niedostatecznej ilości,
- 2) czy dodatkowy przydział potrzebny jest do wykonania dodatkowych zadań i kto te zadania wyznaczył,
- 3) na jaki cel artykuł ma być zużyty oraz normę zużycia na jednostkę produktu, jeśli norma taka obowiązuje.

4. Właściwa jednostka zbytu w ramach uprawnień przyznanych przez właściwego ministra przyznaje lub odmawia przyznania dodatkowego przydziału. Jeżeli jednostka zbytu nie jest uprawniona do przyznania przydziału dodatkowego, powinna w ciągu 7 dni przesłać wniosek z podaniem możliwości i sposobu załatwienia właściwemu ministrowi.

§ 7. 1. W razie gdy potrzeba dodatkowego przydziału wynika z uchwały Rady Ministrów nakładającej na resorty dodatkowe zadania, a uchwała ta nie określa rodzaju i ilości artykułu potrzebnego do wykonania zadań dodatkowych, zainteresowani ministrowie wystąpią o przyznanie przydziału dodatkowego w trybie ustalonym w § 6. W uzasadnieniu wniosku o przyznanie przydziału dodatkowego należy powołać uchwałę nakładającą dodatkowe zadania.

2. Jeżeli uchwała Rady Ministrów określa rodzaj i ilość artykułów przeznaczonych na wykonanie zadania dodatkowego, odpowiedni przepis uchwały stanowi przydział dodatkowy.

Zmiany planów rozdziału.

§ 8. 1. W razie zmniejszenia przydziałów dla ministerstwa, właściwa jednostka zbytu zawiadomi o tym ministrów nadzorujących dostawców i odbiorców, które dokonają odpowiednich zmian w rozdzielnikach i wydadzą zarządzenia co do odpowiedniej zmiany lub rozwiązania umów zawartych już pomiędzy podległymi jednostkami.

2. Przed wydaniem decyzji o zmniejszeniu przydziału należy zasięgnąć opinii zainteresowanego ministra.

3. W razie gdy w planie rozdziału nie jest wymienione ministerstwo nadzorujące odbiorcę, lecz inna jednostka, zawiadomienie o zmniejszeniu przydziału jednostka zbytu doręczy tej jednostce.

Rozdzielniki.

§ 9. 1. Jednostki, które otrzymały zawiadomienia o wysokości przydziału (§ 4), sporządzają w ciągu 10 dni od dnia otrzymania zawiadomienia rozdzielnik obejmujący co najmniej 90% otrzymanego przydziału. W rozdzielniku wymienia się ilości artykułów dla poszczególnych zjednoczeń (lub innych organizacji) i przedsiębiorstw bezpośrednio podległych ministrowi lub dla poszczególnych prezydiów rad narodowych.

2. W terminie określonym w ust. 1 ministrowie zawiadamiają jednostki objęte rozdzielnikiem o ilości przydzielonych im artykułów.

3. Zjednoczenia (i inne organy, organizacje) nadrzędne sporządzają w ciągu 10 dni od dnia otrzymania zawiadomienia rozdzielniki artykułów dla podległych odbiorców i w tym samym terminie zawiadamiają ich o ilości przydzielonych im artykułów.

4. Ministrowie mogą rozdzielić otrzymany przydział pomiędzy jednostki terenowe nadzorujące odbiorców w sposób i terminie określonym w ust. 1.

5. Właściwe jednostki terenowe, które otrzymały przydziały, sporządzają rozdzielniki i zawiadamiają odbiorców o ilości przydzielonych im artykułów w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wysokości przydziału.

6. Organ, który sporządził rozdzielnik, obowiązany jest w terminach określonych w ust. 3—5 przesłać odpis rozdzielnika właściwej jednostce zbytu.

7. Terminy określone w ust. 3—5 mogą być przedłużone na podstawie uzgodnienia między organem sporządzającym rozdzielnik i właściwą jednostką zbytu.

8. Jednostka, która sporządziła rozdzielnik, uprawniona jest do jego zmiany. Zmiana rozdzielnika powinna być jednak dokonana w takim czasie, aby zamówienia mogły być złożone w terminach określonych w ogólnych warunkach dostaw.

9. Na część przydziału nie objętą rozdzielnikiem (ust. 1) rozdzielnik należy sporządzić i doręczyć w takim terminie, aby dostawy na podstawie zamówień złożonych w terminach określonych w warunkach dostaw mogły być wykonane w

równych częściach w poszczególnych kwartałach roku kalendarzowego, na który opiewa przydział.

§ 10. Właściwa jednostka zbytu może łącznie z zawiadomieniem o wysokości przydziału (§ 4) przestać jednostce wymienionej w planie rozdziału asygnaty, uprawniające do nabycia artykułów przydzielonych. Minister, który dokonał rozdziału asygnat, nie ma obowiązku zawiadamiania właściwej jednostki zbytu o tym, komu asygnaty zostały wydane.

§ 11. 1. W razie nienadesłania właściwej jednostce zbytu w terminie określonym w § 9 rozdziałników lub nadesłania rozdziałników obejmujących mniej niż 90% przydziału, przydział, na który nie nadesłano rozdziałnika, zalicza się do rezerwy bilansowej danego artykułu. Przepisu tego nie stosuje się do 10% rezerwy przydziału, chyba że rezerwa ta nie zostanie rozdysponowana w sposób i w terminach określonych w § 9 ust. 9.

2. Jednostka zbytu może również zaliczyć do rezerwy bilansowej te ilości artykułów, co do których odbiorca nie złożył zamówienia w terminie określonym w warunkach dostawy.

3. Jeżeli dostawca odstąpił od umowy z winy odbiorcy, wygasa prawo odbiorcy do nabycia artykułów na podstawie rozdziałnika lub asygnaty, a artykuły te zalicza się do rezerwy bilansowej.

§ 12. 1. Rozdziałnik lub asygnata zobowiązuje właściwą do przyjmowania zamówień jednostkę do zawarcia umowy na żądanie odbiorcy.

2. Jednostka właściwa do przyjmowania zamówień może wskazać odbiorcy przedsiębiorstwo, które zawrze umowę dostawy artykułów objętych rozdziałnikiem lub asygnatą. Z chwilą zawarcia tej umowy zwolniona zostanie od obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

3. Odbiorca nie ma obowiązku zawarcia umowy dostawy artykułów objętych rozdziałnikiem lub asygnatą. W razie gdy odbiorca nie złożył zamówienia w terminie określonym w ogólnych warunkach dostaw, jednostka właściwa do przyjmowania zamówień może odmówić przyjęcia zamówienia lub uzależnić przyjęcie od zgody odbiorcy na wykonanie dostawy w terminie późniejszym przez nią wskazanym.

§ 13. Artykuły rozdzielane, przeznaczone na zaopatrzenie materiałowo-techniczne różnych (drobnych) odbiorców, objętych w planie rozdziału pozycją „Różni odbiorcy okazyńkowi”, dostarczane są bez rozdziałników na podstawie zamówień składanych przez bezpośrednich odbiorców lub organizacje przez nich upoważnione. W związku z tym jednostki zbytu nie mogą żądać od jednostek nadzorujących tych odbiorców opinii w przedmiocie zasadności złożonych zamówień.

Odstępowanie i zrzeczenie się przydziałów.

§ 14. Odstąpienie prawa do nabycia artykułów na podstawie rozdziałnika lub asygnaty jednostce tego samego resortu wymaga zgody organu, który sporządził rozdziałnik lub doręczył asygnatę. O dokonany odstąpieniu prawa do nabycia artykułu na podstawie rozdziałnika organ ten zawiadomi właściwą jednostkę zbytu.

§ 15. Odstąpienie przydziału lub prawa do nabycia artykułu na podstawie rozdziałnika lub asygnaty innym resortom lub jednostkom wchodzącym w skład innych resortów wymaga zgody właściwej jednostki zbytu.

§ 16. Zleceniodawca robót budowlano-montażowych może bez zgody właściwej jednostki zbytu odstąpić prawo do nabycia artykułów na podstawie rozdziałnika lub asygnaty przedsiębiorstwu państwowemu wykonującemu na rzecz zleceniodawcy roboty budowlano-montażowe. O odstąpieniu prawa do nabycia artykułu na podstawie rozdziałnika zleceniodawca zawiadamia właściwą jednostkę zbytu.

§ 17. Przepisu § 15 nie stosuje się w przypadkach, gdy odstąpienie przydziału lub prawa do nabycia artykułu na pod-

stawie rozdziałnika lub asygnaty na rzecz innego resortu następuje na skutek zmian organizacyjnych. W tym przypadku o odstąpieniu przydziałów i prawa do nabycia artykułów na podstawie rozdziałników ministrowie nadzorujący jednostki, których dotyczą zmiany organizacyjne, zawiadomią właściwą jednostkę zbytu oraz organy określone w § 2 ust. 2.

§ 18. O zrzeczeniu się przydziału ministrowie dysponujący przydziałem zawiadamiają organy określone w § 2 ust. 2 i właściwą jednostkę zbytu.

Uzgodnienie dostaw.

§ 19. 1. Jeżeli przepisy szczególne przewidują, że w celu wykonania planów gospodarczych ministrowie lub inne organy (organizacje) nadrzędne odbiorców i dostawców uprawnieni są do uzgodnienia terminów i ilości dostaw, jakie zostaną wykonane i przyjęte przez nadzorowane przedsiębiorstwa (uzgodnienia dostaw), stosuje się przepisy zawarte w paragrafach następujących.

2. Uzgodnienia dostaw mogą być dokonywane albo pomiędzy jednostkami nadrzędnymi, albo pomiędzy jednostką nadrzędną jednej ze stron a drugą stroną.

§ 20. 1. Uzgodnienia dostaw powinny określać:

- 1) przedmiot dostawy (grupy artykułów i ewentualnie inne szczegóły niezbędne do ustalenia przedsiębiorstw, które powinny wykonać dostawę),
- 2) wartość przedmiotu dostawy,
- 3) dostawców i odbiorców,
- 4) terminy, w jakich powinny być zawarte umowy,
- 5) ilość artykułów, w przypadkach gdy chodzi o artykuły nie rozdzielane.

2. Uzgodnienie dostaw powinno być stwierdzone pismem. Odpisy uzgodnień doręcza się dostawcom i odbiorcom.

§ 21. 1. Uzgodnienie przewidujące obowiązek dostawy lub odbioru określonych co do ilości i rodzaju artykułów zobowiązuje dostawcę do zawarcia umowy dostawy na żądanie odbiorcy.

2. Odbiorca obowiązany jest do zawarcia umowy dostawy na żądanie dostawcy wyłącznie w przypadkach, gdy w uzgodnieniu dostaw obowiązek taki przewidziano.

3. W razie nienadesłania zamówienia przez odbiorcę (ust. 1) lub projektu umowy przez dostawcę (ust. 2) w terminie określonym w uzgodnieniu dostaw druga strona zostanie zwolniona od obowiązku zawarcia umowy oraz od obowiązku dostawy (ust. 1) lub przyjęcia dostawy (ust. 2).

§ 22. Jeżeli dostawca i odbiorca podlegają temu samemu organowi nadrzędnemu, do zarządzeń przez ten organ wydanych co do obowiązku wykonania dostawy stosuje się przepisy § 19 i 21.

§ 23. W razie sporu między jednostkami nadrzędnymi stron albo między jednostką nadrzędną jednej strony a drugą stroną co do treści uzgodnienia dostaw, uzgodnienie powinno być podpisane w części bezspornej. Spór co do części nieuzgodnionej powinny rozstrzygnąć w ciągu 14 dni wspólną decyzją organy nadrzędne jednostek, które nie mogły osiągnąć porozumienia.

§ 24. Przepisy dotyczące uzgodnień dostaw stosuje się również do zarządzeń organów nadrzędnych stron, z których wynika obowiązek zmiany zawartej umowy (art. 6 ust. 2 dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umowach dostawy pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej — Dz. U. Nr 16, poz. 87).

§ 25. Postanowienia uzgodnień dostaw sprzeczne z ogólnymi lub branżowymi warunkami dostaw są nieważne.

Roszczenia o ustalenie treści umowy.

§ 26. W przypadkach określonych w §§ 12, 21 ust. 1 i § 22, jeżeli dostawca odmówił zawarcia umowy, odbiorca może wystąpić do komisji arbitrażowej z wnioskiem o ustalenie jej treści. Roszczenie o ustalenie treści umowy służy

dostawcy jedynie w przypadku, gdy w uzgodnieniu dostaw przewidziano wyraźnie, że odbiorca obowiązany jest zawrzeć umowę (§ 21 ust. 2).

Dostawy artykułów w razie awarii.

§ 27. 1. W razie awarii właściwa jednostka zbytu obowiązana jest zapewnić dostawę potrzebnych artykułów, nawet jeżeli odbiorca nie jest uprawniony do otrzymaniażądanego artykułu na podstawie asygnaty lub rozdzielnika.

2. Zamówienie związane z awarią składa się właściwej jednostce zbytu nie później niż w ciągu 7 dni od daty awarii. Do zamówienia dołącza się protokół awaryjny. Zamówienia złożone w związku z awarią podlegają wykonaniu w pierwszej kolejności.

Dostawy artykułów przeznaczonych na cele naukowo-badawcze.

§ 28. 1. Jednostka organizacyjna prowadząca działalność naukowo-badawczą uprawniona jest do nabywania artykułów rozdzielanych potrzebnych do celów naukowo-badawczych na podstawie oświadczenia jej kierownika, że ilość artykułów określona w rozdzielniku lub asygnacie nie jest wystarczająca do pokrycia jej potrzeb lub że nie otrzymała ona rozdzielnika albo asygnaty.

2. Zamówienia na artykuły przeznaczone na cele naukowo-badawcze powinny być wykonywane w pierwszej kolejności po wykonaniu zamówień awaryjnych (§ 27).

Rozdział 2.

Zakupy artykułów nie rozdzielanych oraz zakupy artykułów w drobnych ilościach.

§ 29. Artykuły nie rozdzielane zakupuje się na podstawie umowy zawartej zgodnie z ogólnymi warunkami dostaw.

§ 30. Przepisy §§ 19—25 stosuje się odpowiednio przy uzgadnianiu dostaw artykułów nie rozdzielanych.

§ 31. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej mogą dokonywać zakupów artykułów w punktach sprzedaży detalicznej jedynie w ilościach, które są zwykle sprzedawane w handlu detalicznym.

2. Przy zakupie detalicznych ilości artykułów rozdzielanych jednostka gospodarki uspołecznionej nie ma obowiązku wykazywać się prawem do ich nabywania ani asygnatą.

3. Zakupy powinny być dokonywane w punktach sprzedaży detalicznej wyznaczonych dla odbiorców pozarynkowych przez właściwy organ prezydentów wojewódzkich rad narodowych (miast wyłączonych z województw) oraz w punktach sprzedaży detalicznej prowadzonych przez właściwe jednostki zbytu.

4. W razie braku w danej miejscowości punktów sprzedaży, o których mowa w ust. 3, zakupy mogą być dokonywane w punktach sprzedaży przeznaczonych dla ludności.

§ 32. Hurtownia nie może odmówić jednostce gospodarki uspołecznionej sprzedaży artykułów w ilościach, które zwykle sprzedawane są w detalu, jeżeli nabycie artykułu w punkcie sprzedaży detalicznej nie jest możliwe albo gdy zakup dokonywany jest na cele naukowo-badawcze.

Rozdział 3.

Rejonizacja dostaw artykułów przeznaczonych na zaopatrzenie ludności.

Przepisy ogólne.

§ 33. 1. Jeżeli zgodnie z obowiązującymi przepisami minister nadzorujący producentów, Minister Handlu Wewnętrznego lub organy prezydentów rad narodowych nałożą na przedsiębiorstwa, zjednoczenia albo na inne organizacje obowiązek dostarczenia niektórych artykułów w określonej ilości lub wartości dla odbiorców posiadających siedzibę lub zakład na terenie poszczególnych województw (rejonizacja), stosuje się przy dostawach tych artykułów przepisy zawarte w niniejszym rozdziale.

2. Ilość artykułów, jaka powinna być dostarczona, można określić również w stosunku procentowym do całej produkcji.

§ 34. Jeżeli w decyzji, o której mowa w § 33 ust. 1, minister lub właściwy organ prezydium rady narodowej nałożył obowiązek dostarczenia określonej ilości lub wartości artykułów na jednostki nadrzędne przedsiębiorstw produkcyjnych lub innych organizacji (§ 33), jednostki te powinny w ciągu 10 dni od otrzymania decyzji ustalić w porozumieniu ze wskazanymi w decyzji jednostkami nadrzędnymi przedsiębiorstw handlowych:

- 1) które przedsiębiorstwa produkcyjne lub inne organizacje powinny sprzedawać towary przedsiębiorstwom handlowym, posiadającym siedzibę lub zakłady na terenie poszczególnych województw,
- 2) jaką ilość lub część ogólnej produkcji poszczególne przedsiębiorstwa przemysłowe lub inne organizacje powinny sprzedawać tym odbiorcom,
- 3) termin, w jakim przedsiębiorstwa handlowe mogą składać zamówienia.

§ 35. Odpisy ustaleń, o których mowa w § 34, doręcza się nadzorowanym przedsiębiorstwom produkcyjnym lub innym organizacjom wymienionym w decyzji, a Minister Handlu Wewnętrznego lub jednostka nadrzędna przedsiębiorstw handlowych — wydziałom handlu prezydentów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województwa).

Artykuły nie rozdzielane.

§ 36. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu odpisów ustaleń wydziały handlu zawiadamiają przedsiębiorstwa handlowe, które przedsiębiorstwa produkcyjne lub inne organizacje właściwe są do przyjmowania zamówień.

2. Przedsiębiorstwa produkcyjne lub inne organizacje wyznaczone do przyjmowania zamówień (§ 34 pkt 1) obowiązane są przyjmować zamówienia składane przez przedsiębiorstwa handlowe, posiadające zakład na terenie danego województwa, do wysokości części produkcji przewidzianej dla przedsiębiorstw tego województwa (§ 34 pkt 2). Nadwyżka, która pozostanie po przyjęciu wszystkich zamówień, złożonych w terminie, o którym mowa w § 34 pkt 3, może być sprzedana bez względu na rejonizację.

3. Jeżeli przed upływem terminu, o którym mowa w § 34 pkt 3, przedsiębiorstwa handlowe złożą zamówienia na większą ilość (wartość) towarów, niż to wynika z podziału, o którym mowa w § 34 pkt 2, przedsiębiorstwo produkcyjne (organizacja) powinno niezwłocznie zawiadomić o tym wydział handlu prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

4. Wydział handlu, który otrzymał zawiadomienie (ust. 3), może ustalić, które ze złożonych zamówień powinny być przyjęte w całości lub w części, a których nie należy przyjmować. O dokonanych ustaleniach wydział handlu zawiadamia zainteresowane przedsiębiorstwa produkcyjne (organizacje) i handlowe nie później niż w ciągu 10 dni od otrzymania zawiadomienia od przedsiębiorstwa produkcyjnego (organizacji) (ust. 3). Przepisy o rozdzielnikach, dotyczące roszczeń o zawarcie umowy i sporów przedumownych, stosuje się odpowiednio do ustaleń dokonanych przez wydziały handlu w ramach rejonizacji.

5. Przedsiębiorstwo produkcyjne lub inna organizacja właściwa do przyjmowania zamówień powinna w razie nieotrzymania w ciągu 10 dni zawiadomienia o ustaleniach (ust. 4) przyjmować poszczególne zamówienia w takiej części, jaka ich zdaniem będzie najwłaściwsza dla równomiernego zaopatrzenia konsumentów tego rodzaju artykułów. Jeżeli z powodu braku danych zasada powyższa nie może być zastosowana, poszczególne zamówienia powinny być przyjmowane w takiej części, jaka odpowiada stosunkowi ogólnej ilości (wartości) towarów, jaka może być dostarczona, do ilości

(wartości) towarów, na które zostały złożone zamówienia, chyba że szczególne względy przemawiają za tym, aby wcześniej złożone zamówienia przyjmowane były w większej części lub w całości.

Artykuły rozdzielane centralnie.

§ 37. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu odpisów ustaleń wydziały handlu zawiadamiają przedsiębiorstwa handlowe,

które przedsiębiorstwa produkcyjne lub inne organizacje właściwe są do przyjmowania zamówień oraz jaką ilość towarów lub towary jakiej wartości przedsiębiorstwo ma prawo nabyć (rozdzielniki). Odpisy zawiadomień wydział handlu doręcza organizacjom właściwym do przyjęcia zamówień.

2. Ogólne przepisy o rozdzielnikach stosuje się również do rozdzielników sporządzonych przez wydziały handlu.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 9 kwietnia 1959 r. (poz. 167).

OGÓLNE WARUNKI DOSTAW W OBROTCIE KRAJOWYM

Spis rozdziałów:

- Rozdział 1 — Umowa dostawy
- Rozdział 2 — Tryb zawierania umów
- Rozdział 3 — Spory przedumowe
- Rozdział 4 — Odpowiedzialność za niezłożenie w terminie zamówienia lub oświadczenia o jego przyjęciu
- Rozdział 5 — Jakość przedmiotu dostawy. Odpowiedzialność za wady
- Rozdział 6 — Wydanie przedmiotu dostawy
- Rozdział 7 — Opakowanie
- Rozdział 8 — Cena. Sposób zapłaty
- Rozdział 9 — Zmiana, odstąpienie od umowy i jej rozwiązanie
- Rozdział 10 — Odszkodowanie
- Rozdział 11 — Przedmioty niezamówione.

Rozdział 1.

Umowa dostawy.

§ 1. Wszystkie dostawy zarówno artykułów rozdzielanych, jak i nie rozdzielanych dokonywane są na podstawie umów, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 7 i 8 dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umowach dostawy pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Dz. U. Nr 16, poz. 87).

§ 2. Przez zawarcie umowy dostawy dostawca zobowiązuje się dostarczyć odbiorcy określone w umowie przedmioty, a odbiorca zobowiązuje się przyjąć te przedmioty i zapłacić należność.

§ 3. 1. Umowy zawiera się bądź w formie aktu podpisanego przez obie strony, bądź w drodze pisemnego potwierdzenia przyjęcia zamówienia lub oferty złożonej na piśmie.

2. W przypadkach nagłych lub przyjętych zwyczajowo umowy mogą być zawierane ustnie, telefonicznie lub telegraficznie. Umowa zawarta w ten sposób jest ważna, jeżeli co najmniej jedna ze stron potwierdzi ją na piśmie wysłanym w okresie 3 dni albo jeżeli dostawca najpóźniej w tym okresie wyda przedmiot odbiorcy lub przewoźnikowi.

3. Przepisy dotyczące zamówień składanych przez odbiorców stosuje się odpowiednio do ofert dostawców, chyba że z treści przepisu wynika, iż może on być stosowany tylko do zamówień.

§ 4. Nieważne są postanowienia umów, sprzeczne z przepisami ogólnych warunków dostaw dotyczącymi cen, odpowiedzialności z tytułu rękojmi, za wady oraz odszkodowań za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umów.

§ 5. Umowa zostaje zawarta, gdy uzgodnione zostały jej istotne postanowienia. Brak określenia ceny nie pociąga za sobą nieważności umowy, jeżeli z okoliczności wynika, że strony miały na myśli ceny obowiązujące albo przyjęte w ogóle w obrocie lub w ich stosunkach wzajemnych.

§ 6. Jeżeli w umowie zamieszczono postanowienie, że należność za dostawę zapłaci inna jednostka, a jednostka ta uchyliła się od obowiązku zapłaty, zamawiający uiszcza należność, chyba że do umowy załączył pełnomocnictwo jednostki, w której imieniu zawarł umowę.

§ 7. 1. Umowy zawiera się, stosownie do istniejących potrzeb i możliwości, na dostawy, które powinny być wyko-

nywane w okresach rocznych albo dłuższych lub krótszych od roku, lub na dostawy jednorazowe.

2. Jeżeli strony zawarły w formie pisemnej porozumienie, że w ich stosunkach wzajemnych zamówienia i oferty będą składane i przyjmowane w szczególnym trybie (umowa o kooperację), albo ustaliły inne warunki umów dostawy, które mogą być pomiędzy nimi w przyszłości zawarte, przepisy porozumienia mają zastosowanie z pierwszeństwem przed ogólnymi warunkami dostaw. Przepisy § 4 stosuje się odpowiednio.

3. Porozumienie może być zawarte na czas oznaczony lub nie oznaczony. W razie zawarcia porozumienia na czas nie oznaczony każda strona może je wypowiedzieć na trzy miesiące naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego.

§ 8. 1. Jeżeli dostawca, który zobowiązał się wobec odbiorcy do zawarcia w ustalonym terminie umów na dostawę określonych ilości przedmiotów (umowa przedwstępna), uchyliła się od przyjęcia zamówienia, odbiorca może według wyboru albo zażądać zapłaty odszkodowania, albo wystąpić do komisji arbitrażowej o ustalenie treści umowy dostawy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy odbiorca zobowiązał się do nabycia określonej ilości przedmiotów, w razie złożenia oferty przez dostawcę. Dostawca może jednak domagać się w tym przypadku tylko zapłaty odszkodowania.

§ 9. 1. Jeżeli odbiorca, który zastrzegł sobie określenie kształtu, wymiaru lub innych właściwości przedmiotu dostawy albo terminu i miejsca wydania, dopuszcza się zwłoki w dokonaniu określenia, dostawca może:

- 1) dokonać sam określenia i podać je do wiadomości odbiorcy, wyznaczając mu odpowiedni termin do odmiennego określenia; po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu określenie dokonane przez dostawcę staje się dla odbiorcy wiążące,
- 2) odstąpić od umowy z winy odbiorcy.

2. Jeżeli w umowie nie wyznaczono terminu, w którym określenie powinno nastąpić, określenie dotyczące przedmiotu dostawy lub terminu należy wysłać na 60 dni przed terminem dostawy, określenia zaś dotyczące tylko miejsca dostawy należy wysłać nie później niż na 15 dni przed terminem dostawy.

Rozdział 2.

Tryb zawierania umów.

§ 10. Zamówienie przesyła się w dwóch egzemplarzach, a w przypadkach określonych w § 12 — w 4 egzemplarzach.

§ 11. 1. Zamówienie powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres dostawcy lub jednostki właściwej do przyjmowania zamówień,
- 2) nazwę i adres odbiorcy ze wskazaniem nadzorującego ministerstwa i zjednoczenia (jednostki równorzędnej),
- 3) numer i datę zamówienia,
- 4) ilość przedmiotów podlegających dostawie,
- 5) określenie przedmiotu dostawy według obowiązującej nomenklatury cennikowej ze wskazaniem klasy, gatunku,

- przekroju, profilu, wymiaru itp., numeru normy państwowej lub innej normy, jeżeli została wydana,
- 6) cenę z podaniem numeru i pozycji obowiązującego cennika, a jeżeli artykuł nie jest objęty obowiązującym cennikiem — cenę ze wskazaniem właściwego organu, który ją ustalił;
 - 7) numer i datę rozdzielnika lub uzgodnienia dostaw ze wskazaniem jednostek, które rozdzielnik lub uzgodnienie sporządziły, jeżeli dostawa ma być wykonana w ramach rozdzielnika lub uzgodnienia,
 - 8) termin odbioru lub wysyłki ze wskazaniem ilości przedmiotów, które w poszczególnych terminach mają być dostarczone,
 - 9) sposób i miejsce dostawy (koleją, transportem samochodowym lub wodnym, nazwę stacji kolejowej, portu lub innego miejsca przeznaczenia, bocznicy itp.),
 - 10) nazwę jednostki, którą należy zawiadomić o dokonaniu wysyłki lub o przygotowaniu do wydania ze składu,
 - 11) nazwę jednostki, której należy przesłać rachunek (fakturę),
 - 12) nazwę i siedzibę banku płatnika, numer konta i nazwę kredytu lub tytułu budżetu i jego części,
 - 13) cel, na jaki przedmiot dostawy objęty zamówieniem (umowa) jest przeznaczony (inwestycje, eksploatacja, kapitalny remont),
 - 14) terminy zwrotu opakowań pożyczanych,
 - 15) podpis zamawiającego.

2. W razie braku ustalonej ceny (przedmiot dostawy wytworzony po raz pierwszy, nietypowy) w zamówieniu należy zamieścić wzmiankę, że cena zostanie ustalona w obowiązującym trybie przez właściwy organ. Strony mogą zastrzec, że jeżeli cena ustalona przekraczać będzie wysokość określoną w umowie, odbiorca ma prawo odstąpić od umowy (limit należności).

3. W razie potrzeby w zamówieniu należy:

- 1) powołać się na katalogi,
- 2) wskazać warunki techniczne, jakim przedmiot dostawy powinien odpowiadać, z ewentualnym dołączeniem rysunków technicznych,
- 3) zamieścić zastrzeżenia, że odbiór lub wysyłka mają być poprzedzone badaniem technicznym, gdzie i na czyj koszt badanie będzie przeprowadzone oraz że ma być dołączony atest,
- 4) podać termin odbioru jakościowego,
- 5) zamieścić żądanie co do specjalnego opakowania,
- 6) wskazać jednostkę, której ma być wysłana kopia rachunku (faktury),
- 7) podać warunki gwarancji,
- 8) określić sposób zapłaty,
- 9) podać inne szczególne zastrzeżenia, jeżeli rodzaj dostawy tego wymaga.

4. Do zamówienia należy dołączyć:

- 1) asygnaty, jeżeli stanowią podstawę zamówienia,
- 2) protokół awarii podpisany przez kierownika i głównego (starszego) księgowego, jeżeli dostawa ma być wykonana w związku z awarią.

5. Jeżeli w zamówieniu nie zostały określone wszystkie dane przewidziane w ustępach poprzednich, dostawca może zażądać uzupełnień.

§ 12. 1. Zamówienia składa się jednostkom właściwym do przyjmowania zamówień, a w szczególności wymienionym w cennikach, katalogach lub w oddzielnych publikacjach.

2. Jednostka właściwa do przyjmowania zamówień (ust. 1) może wskazać odbiorcy przedsiębiorstwo, które zawrze umowę dostawy przedmiotów objętych rozdzielnikiem lub asygnatą. Z chwilą zawarcia tej umowy wygasa obowiązek jednostki, właściwej do przyjmowania zamówień, do zawarcia umowy z odbiorcą.

3. Jednostki właściwe do przyjmowania zamówień (ust. 1) powiary w miarę możliwości (biorąc pod uwagę względy gospo-

darcze, a w szczególności racjonalność przewozów) uwzględnić życzenia odbiorców co do powierzenia wykonania dostawy wskazanemu przez odbiorcę dostawcy.

4. Gdy umowa zawarta przez jednostkę zbytu jako dostawcę dotyczy przedmiotów, które mają być wykonane według specjalnej dokumentacji lub specjalnych warunków technicznych, jednostka zbytu wskaże odbiorcy przedsiębiorstwo, które będzie wykonawcą danego przedmiotu.

§ 13. 1. Zamówienia składa się w terminach określonych w katalogach, cennikach lub innych publikacjach. O ustaleniu lub zmianie terminu należy zawiadomić stałych odbiorców.

2. Jeżeli termin składania zamówień nie został określony w sposób przewidziany w ust. 1, odbiorcy powinni składać zamówienia nie później niż na 60 dni przed terminem dostawy.

3. Ustalenie wcześniejszych terminów do składania zamówień może nastąpić tylko za zgodą ministra lub właściwego organu prezydium rady narodowej, jeżeli przedsiębiorstwo podlega radzie narodowej.

4. Gdy zamówienie dotyczy przedmiotów dostawy objętych rozdzielnikiem lub uzgodnieniem, dostawca nie może odmówić zawarcia umowy z góry na całą ilość artykułów i na cały okres objęty rozdzielnikiem lub uzgodnieniem.

5. W razie złożenia zamówienia na całą ilość przedmiotów objętych uzgodnieniem lub rozdzielnikiem odbiorca może zastrzec prawo składania w terminie późniejszym dodatkowych dyspozycji, określających ściślej przedmiot dostawy, terminy lub miejsce dostaw (§ 9).

§ 14. Jeżeli odbiorca w ciągu miesiąca po otrzymaniu rozdzielnika nie złożył zamówienia na całą ilość przedmiotów objętych rozdzielnikiem (uzgodnieniem), dostawca może odmówić przyjęcia zamówienia złożonego w terminie późniejszym na pozostałą część przedmiotów dostawy, chyba że strony umówiły się inaczej lub wykonanie zamówienia przez dostawcę jest możliwe i nie narazi go na straty.

§ 15. Terminy, o których mowa w § 13, nie obowiązują w przypadkach, gdy w uzgodnieniach dostaw ustalone zostały inne terminy składania zamówień.

§ 16. Jednostka, która otrzymała zamówienie, zwróci nie później niż w ciągu 14 dni od daty otrzymania, jeden egzemplarz zamówienia po umieszczeniu na nim oświadczenia o akceptacji bez zastrzeżeń lub o odmowie akceptacji albo o przyjęciu zamówienia z zastrzeżeniami zawartymi w protokole rozbieżności. Jeżeli zamówienie złożone zostało w związku z awarią, oświadczenie o akceptacji lub odmowie akceptacji zamówienia powinno być wysłane niezwłocznie.

§ 17. 1. Jednostka, która otrzymała zamówienie, jeżeli sama umowy nie zawiera (§ 12), obowiązana jest przesłać zamówienie bezpośrednio dostawcy przed upływem 14 dni, zawiadamiając o tym zamawiającego.

2. Dostawca, któremu przesłano zamówienie do wykonania (ust. 1), dokona czynności określonych w § 16 w terminie 14 dni od dnia otrzymania zamówienia.

§ 18. 1. W razie gdy zamówienie złożone zostaje w ramach rozdzielnika, na podstawie asygnaty lub uzgodnienia dostaw albo zgodnie z ustaleniami, o których mowa w § 36 ust. 4 i 37 przepisów o przydziałach, rozdzielnikach i uzgodnieniach dostaw, niezgłoszenie zastrzeżeń przez drugą stronę w terminach przewidzianych w §§ 13—16 uważa się za przyjęcie zamówienia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, uważa się, że umowa została zawarta w ostatnim dniu terminu wyznaczonego do złożenia zastrzeżeń.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy jednostka, która otrzymała zamówienie, nie zawiadomiła zamawiającego w terminie o przesłaniu zamówienia bezpośrednio dostawcy (§ 17).

§ 19. W katalogach, cennikach lub oddzielnych publikacjach mogą być określone inne terminy do przysyłania oświadczeń o akceptacji zamówień i protokołów rozbieżności.

Rozdział 3.

Spory przedumowne.

§ 20. 1. Strona, której zamówienie zostało zwrócone z zastrzeżeniami zawartymi w protokole rozbieżności, powinna nie później niż w ciągu 7 dni zawiadomić drugą stronę listem poleconym, w jakim zakresie z zastrzeżeniami się nie godzi, a w jakiej części uznaje umowę za zawartą. W razie niewysłania zawiadomienia w powyższym terminie uznaje się, że umowa została zawarta na warunkach określonych w protokole rozbieżności.

2. Zawiadamiając drugą stronę o niezaakceptowaniu jej zastrzeżeń, strona może zwrócić się do swej jednostki nadrzędnej, a w przypadku określonym w § 12 ust. 2 — również do jednostki właściwej do przyjmowania zamówień z wnioskiem o podjęcie kroków w celu uzgodnienia stanowisk.

3. Gdy umowa ma być zawarta na podstawie rozdzielnika, asygnaty, uzgodnienia dostaw lub w ramach przepisów o rejonizacji, strona, której zamówienie nie zostało zaakceptowane w całości lub w części, może wystąpić do komisji arbitrażowej z wnioskiem o ustalenie treści umowy.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio w przypadkach, o których mowa w §§ 8 i 9.

§ 21. W przypadku określonym w § 12 ust. 2 wniosek o ustalenie treści umowy składa się w komisji arbitrażowej przeciwko jednostce, której złożono zamówienie, i przeciwko wskazanemu przez nią dostawcy. Jeżeli jednostka, której złożono zamówienie, nie wskazała dostawcy, wniosek o ustalenie treści umowy wnosi się tylko przeciwko tej jednostce.

Rozdział 4.

Odpowiedzialność za niezłożenie w terminie zamówienia lub oświadczenia o jego przyjęciu.

§ 22. 1. Gdy z uzgodnienia dostaw wynika obowiązek odbiorcy zawarcia umowy dostawy, odbiorca, który bez uzasadnionych przyczyn nie wysłał zamówienia w terminie określonym w uzgodnieniu, obowiązany jest zapłacić dostawcy odszkodowanie określone w § 90.

2. Dostawca, który nie wysłał w terminach, o których mowa w §§ 16 i 17 oświadczeń o akceptacji lub odmowie akceptacji zamówienia, obowiązany jest do zapłaty odszkodowania określonego w § 90, chyba że dostawa została w terminie wykonana lub zgodnie z § 18 niezgłoszenie zastrzeżeń uważa się za akceptację zamówienia.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadkach, gdy jednostka właściwa do przyjmowania zamówień nie zawiadomiła zamawiającego w terminie o przekazaniu zamówienia bezpośredniemu wykonawcy (§ 17).

Rozdział 5.

Jakość przedmiotu dostawy. Odpowiedzialność za wady.

§ 23. 1. Przedmiot dostawy powinien odpowiadać obowiązującym normom państwowym, a w ich braku — powołanym w umowie normom resortowym lub ustalonym warunkom technicznym albo warunkom określonym w umowie. Jeżeli w umowie nie określono warunków, jakim odpowiadać powinien przedmiot dostawy, przedmiot ten powinien być dobrej jakości i odpowiadać swemu przeznaczeniu.

2. Dostawca odpowiedzialny jest wobec odbiorcy, jeżeli przedmiot nie odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

3. Jeżeli w umowie zastrzeżono, że przedmiot dostawy będzie niepełnowartościowy, przepisy o rękojmi z tytułu wad stosuje się tylko wtedy, gdy cechy jakościowe przedmiotu niepełnowartościowego określone zostały w umowie.

§ 24. 1. Przepisy o wadach stosuje się odpowiednio:

- 1) gdy przedmiot nie odpowiada cechom określonym w umowie lub dostarczony został w stanie niekompletnym,
- 2) gdy z naruszeniem obowiązujących przepisów lub umowy przedmiot nie został oznaczony lub nie zostały do niego dołączone atesty, certyfikaty lub inne dokumenty potrzebne odbiorcy do korzystania z przedmiotu lub przy jego odprzedaży; nie dotyczy to jednak terminów, w których powinny być wysłane zawiadomienia o stwierdzeniu wady.

2. Przepisy o terminach zbadania przedmiotu dostawy, zawiadomienia dostawcy o wadach oraz dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady stosuje się odpowiednio w przypadkach, gdy ilość przedmiotów otrzymanych przez odbiorcę jest mniejsza od ilości, która zgodnie z umową miała być wydana (braki ilościowe).

§ 25. 1. W razie stwierdzenia wady należy niezwłocznie sporządzić protokół przy udziale przedstawiciela dostawcy. Jeżeli przedstawiciel dostawcy jest nieobecny, protokół sporządza się przy udziale przedstawiciela rady zakładowej odbiorcy.

2. Odbiorca, który stwierdził wady w nieobecności dostawcy, obowiązany jest zawiadomić dostawcę niezwłocznie telegraficznie lub telefonicznie o ujawnieniu wad.

3. Dostawca, który zamierza dokonać oględzin zakwestionowanego przedmiotu dostawy, powinien zawiadomić o tym odbiorcę telegraficznie lub telefonicznie najpóźniej następnego dnia po otrzymaniu zawiadomienia i podać termin przybycia delegata. Termin ten nie powinien być dłuższy niż trzy dni.

§ 26. 1. Gdy przy odbiorze przesłanego przedmiotu ujawniono okoliczności wskazujące na to, że w czasie transportu nastąpił ubytek lub uszkodzenie tego przedmiotu, odbiorca obowiązany jest pod rygorem utraty roszczeń do dostawcy zażądać od przewoźnika sprawdzenia i sporządzenia protokołu zgodnie z obowiązującymi przepisami o przewozie przesyłek oraz dokonać wszelkich innych czynności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności przewoźnika i zachowania prawa dochodzenia wynagrodzenia szkody.

2. Dochodzenie roszczeń w stosunku do przewoźnika z tytułu zaginięcia, uszkodzenia lub ubytku przedmiotu dostawy należy do strony, która ponosi ryzyko przypadkowej utraty. W tym celu stronie tej druga strona oddać powinna do dyspozycji potrzebne dokumenty, a gdy zajdzie tego potrzeba — udzielić pełnomocnictwa do dochodzenia odszkodowania.

§ 27. 1. Protokół, o którym mowa w § 25, powinien zawierać:

- 1) datę i miejsce sporządzenia protokołu,
- 2) imiona, nazwiska i stanowiska osób obecnych,
- 3) nazwę dostawcy oraz nazwę i adres producenta, jeżeli jest znany, a dostawa nastąpiła ze składu jednostki zbytu lub jednostki handlowej,
- 4) datę nadania przesyłki do przewozu na stacji (przystani) nadania, datę nadejścia przesyłki na stację (przystaj) przeznaczenia lub datę przyjęcia na skład odbiorcy (jeżeli odbiór został dokonany w składzie odbiorcy),
- 5) numer wagonu i listu przewozowego oraz ewentualnie faktury dostawcy,
- 6) wzmiankę o stanie wagonu i plomb,
- 7) sposób sprawdzenia wagi (ilości),
- 8) dokładne określenie przedmiotu dostawy (klasy, gatunku, wymiarów itp.),
- 9) ilość przedmiotów dostawy według dokumentów przewozowych lub faktury dostawcy i ilość rzeczywiście otrzymaną oraz ilość brakującą lub uszkodzoną,

- 10) opis stanu opakowania i sposobu zapakowania, stopnia zapełnienia opakowania, jeżeli przedmiot dostawy został dostarczony w opakowaniu,
- 11) ilość zbadanych przedmiotów dostawy w celu określenia ich jakości, ilość przedmiotów zakwalifikowanych jako nie nadające się do użytkowania według przeznaczenia, ilość przedmiotów zakwalifikowanych do przyjęcia po obniżonej cenie oraz wysokość obniżki ceny,
- 12) dokładny opis stwierdzonego stanu faktycznego, a w szczególności rodzaju wad jakościowych, braków ilościowych lub uszkodzeń z ewentualnym podaniem przyczyn ich powstania; w razie niekompletności dostawy — dokładne określenie brakujących części, odchylenia od obowiązujących norm lub warunków technicznych zastrzeżonych w umowie albo od próbkę, sposób przechowania, jeżeli badanie dokonywane jest w składzie odbiorcy,
- 13) treść zarzutów zgłoszonych przez przedstawiciela odbiorcy i wyjaśnień udzielonych przez przedstawiciela dostawcy, jeżeli jest obecny przy sporządzaniu protokołu; jeżeli przedstawiciel dostawcy nie jest obecny, mimo że był zawiadomiony, należy o tym zamieścić w protokole odpowiednią wzmiankę,
- 14) opis pobranych próbek ze wskazaniem sposobu ich pobrania i zabezpieczenia, jeżeli próbki zostały pobrane,
- 15) opinię biegłego, jeżeli był wzywany,
- 16) ewentualne zastrzeżenia osób obecnych przy sporządzaniu protokołu,
- 17) podpisy osób obecnych przy sporządzaniu protokołu.

2. Sporządzenie protokołu odrębnego w sposób określony w ust. 1 jest zbędne w razie sporządzenia protokołu wymaganego w przepisach o ubezpieczeniach albo jeżeli wada została stwierdzona w protokole organu inspekcji państwowej lub kolejowym.

3. Odbiorca, który nie sporządził protokołu w sposób określony w ust. 1 i 2, nie traci z tego powodu roszczenia z tytułu rękojmi, odpowiedzialny jest jednak wobec dostawcy za szkodę spowodowaną nienależytym sporządzeniem protokołu.

§ 28. 1. Gdy dostawca zawiadomiony o tym, że przedmiot posiada wady, nie uznaje reklamacji odbiorcy lub nie składa w ciągu 14 dni oświadczenia, odbiorca powinien zażądać przeprowadzenia ekspertyzy przez organ, który zgodnie z obowiązującymi przepisami jest właściwy do przeprowadzenia ekspertyzy.

2. Obowiązek zwrócenia się o dokonanie ekspertyzy ciąży na odbiorcy również wtedy, gdy przedmiot dostawy ulega szybkiemu zepsuciu, a skomunikowanie się z dostawcą niezwłocznie nie jest możliwe.

3. Jeżeli zarzuty odbiorcy okażą się uzasadnione, koszty związane z ekspertyzą ponosi dostawca.

§ 29. 1. Dostawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli odbiorca wiedział o wadzie w chwili zawarcia umowy.

2. Gdy przedmiotem dostawy są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku albo przedmioty, które mają być wytwarzane w przyszłości, dostawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli odbiorca wiedział o wadzie w chwili wydania przedmiotu.

§ 30. Dostawca nie jest odpowiedzialny z tytułu rękojmi za wady fizyczne, które powstały po przejściu niebezpieczeństwa na odbiorcę, chyba że wady wynikły z przyczyny tkwiącej już poprzednio w dostarczonym przedmiocie.

§ 31. 1. W razie gdy przedmiot dostawy ma wady, odbiorca może żądać obniżenia ceny albo odstąpić od umowy, jeżeli jej wykonanie w późniejszym terminie byłoby dla niego bezprzedmiotowe lub naraziłoby go na szkodę, albo jeżeli przedmiotem dostawy są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku — zażądać dostarczenia zamiast przedmiotów wadliwych takiej samej ilości przedmiotów wolnych od wad, albo jeżeli

przedmiotem dostawy jest rzecz oznaczona co do tożsamości — zażądać usunięcia wady, wyznaczając w tym celu dostawcy odpowiedni termin z zastrzeżeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu od umowy odstąpi lub wykona naprawy na koszt dostawcy. Dostawca może odmówić usunięcia wad, gdyby to wymagało nadmiernych kosztów.

§ 32. 1. Jeżeli dostawca dostarczył przedmiot o mniejszej wartości użytkowej niż zastrzeżono w umowie (na przykład paliwo o mniejszej kaloryczności), dostawca powinien na żądanie odbiorcy wyrównać straty przez dostarczenie dodatkowo i nieodpłatnie przedmiotów tego samego rodzaju w ilości do tego celu potrzebnej, o ile odbiorca nie zażądał obniżenia ceny.

2. Dostawę uważa się za wykonaną dopiero po usunięciu wad, skompletowaniu przedmiotu dostawy lub dostarczeniu artykułów dobrej jakości albo dodatkowej ich ilości.

§ 33. Jeżeli pomiędzy przedmiotów dostarczonych tylko niektóre są wadliwe i dają się odłączyć od przedmiotów wadliwych od wad bez szkody dla obu stron, uprawnienie odbiorcy do odstąpienia od umowy ogranicza się tylko do przedmiotów wadliwych.

§ 34. 1. Odbiorca traci roszczenie z tytułu wad jakościowych lub braków ilościowych, jeżeli o stwierdzeniu wad lub braków nie zawiadomił dostawcy niezwłocznie po ich ujawnieniu, a w każdym razie — nie później niż w ciągu 14 dni od dnia, w którym przedmiot odebrał.

2. W razie gdy wady lub braki ilościowe były tego rodzaju, że nawet przy należytej staranności nie mogły być ujawnione przy odbiorze (wady ukryte), termin przewidziany w ust. 1 liczy się od dnia ich ujawnienia.

3. Termin do zgłoszenia reklamacji z tytułu wad lub braków ilościowych przedmiotów dostarczonych w nie naruszonej opakowaniu fabrycznym biegnie od dnia, w którym opakowanie zostało otwarte.

4. Przy reklamacjach z tytułu wad ukrytych stosuje się odpowiednio przepisy § 28.

§ 35. 1. Jeżeli dostawca nie jest producentem dostarczonego przedmiotu, odbiorca obowiązany jest wysłać zawiadomienie o wadach i protokół jednocześnie dostawcy i producentowi, jeżeli dostawca wskazał w umowie lub w specyfikacji dołączonej do przedmiotu dostawy osobę i adres producenta i zażądał, aby zawiadomienie o wadach zostało mu doręczone.

2. Zawiadomienie o wadach, doręczone producentowi, posiada względem niego takie same skutki prawne, jak zawiadomienie doręczone przez dostawcę.

3. Odbiorca, który nie zawiadomił producenta o wadach, chociaż był do tego obowiązany, traci roszczenia z tytułu rękojmi w stosunku do dostawcy w takim zakresie, w jakim dostawca został wskutek tego pozbawiony możliwości dochodzenia odszkodowania od producenta.

§ 36. 1. W razie udzielenia przez dostawcę gwarancji, że przedmiot dostawy będzie posiadał określone właściwości przez czas oznaczony w umowie lub normalnie przyjęty w obrocie, jeżeli w umowie inaczej nie zastrzeżono, termin ten wynosi:

- 1) dla maszyn i urządzeń przemysłowych przeznaczonych na zaopatrzenie jednostek gospodarki uspołecznionej — 18 miesięcy od uruchomienia, jednak nie więcej niż 24 miesiące od wydania jednostce, która nabyła ją bezpośrednio od producenta,
- 2) dla artykułów przeznaczonych do sprzedaży ludności — 6 miesięcy od chwili wydania odbiorcy nie będącemu jednostką gospodarki uspołecznionej, jednak nie więcej niż 18 miesięcy od wydania jednostce gospodarki uspołecznionej, która nabyła je bezpośrednio od producenta,
- 3) w innych przypadkach — 12 miesięcy od wydania przez producenta.

2. Jeżeli w zarządzeniach właściwych organów albo w katalogach lub cennikach przewidziano, że dostawca udziela na określone przedmioty dostawy gwarancji, odbiorcy służą prawa wynikające z gwarancji nawet wtedy, gdy w umowie tego nie zastrzeżono.

§ 37. 1. Przez udzielenie gwarancji dostawca zaciąga zobowiązanie dodatkowe. Gwarancja nie ogranicza praw odbiorcy wynikających z ogólnych przepisów o odpowiedzialności za wady.

2. Do roszczeń z tytułu gwarancji stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi za wady, jednak odbiorca może domagać się wynagrodzenia szkody tylko na ogólnych zasadach prawa.

§ 38. 1. Jeżeli w wykonaniu zobowiązań wynikających z gwarancji przedmiot został wymieniony lub dokonane zostały istotne jego naprawy, termin gwarancji rozpoczyna biec na nowo od chwili wydania nowego przedmiotu lub przedmiotu naprawionego. W razie dokonania innych napraw termin gwarancji ulega przedłużeniu o okres, przez jaki odbiorca pozbawiony był możliwości korzystania z przedmiotu.

2. Jeżeli istotnej naprawie lub wymianie ulega tylko jedna z części konstrukcyjnych przedmiotu dostawy, termin gwarancji rozpoczyna biec na nowo tylko w stosunku do tej części.

§ 39. Jeżeli wada ujawniona została przed upływem terminu gwarancyjnego, dostawca odpowiada z tytułu gwarancji nawet wtedy, gdy zawiadomienie o wadzie zostało wysłane po upływie tego terminu, jednak przed upływem 14 dni od ujawnienia wady.

§ 40. 1. Jeżeli odbiorca odstępuje od umowy z powodu wady dostarczonego przedmiotu, strony powinny sobie nawzajem zwrócić otrzymane świadczenia według przepisów o odstąpieniu od umowy.

2. Jeżeli odbiorca żąda obniżenia ceny z powodu wad rzeczy sprzedanej, obniżenie następuje w takim stosunku, w jakim wartość przedmiotu wolnego od wad pozostaje do jego wartości obliczonej z uwzględnieniem istniejących wad.

§ 41. 1. Jeżeli z powodu wady dostarczonego przedmiotu odbiorca odstępuje od umowy albo żąda obniżenia ceny, może on żądać naprawienia szkody poniesionej wskutek istnienia wad przedmiotu (§§ 83 i 91), chyba że szkoda jest następstwem okoliczności, za które dostawca nie ponosi odpowiedzialności (§ 84). W ostatnim wypadku odbiorca może żądać tylko naprawienia szkody, jaką poniósł przez to, że zawarł umowę nie wiedząc o istnieniu wady. W szczególności odbiorca może żądać zwrotu kosztów zawarcia umowy, przewozu, odbioru, przechowania, ubezpieczenia i dokonanych nakładów w zakresie, w jakim z czynności tych nie odniósł korzyści.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, gdy kupujący żąda dostarczenia przedmiotów wolnych od wad zamiast wadliwych albo usunięcia wady przez dostawcę.

§ 42. 1. Jeżeli z powodu wady przedmiotu nadesłanego z innej miejscowości odbiorca odstępuje od umowy albo żąda dostarczenia przedmiotów wolnych od wad zamiast przedmiotów wadliwych, nie może on odesłać przedmiotu bez uprzedniego porozumienia się z dostawcą i obowiązany jest postać się o jego przechowanie na koszt dostawcy, dopóki w normalnym toku czynności dostawca nie będzie mógł postąpić z przedmiotem według swego uznania.

2. Jeżeli istnieje niebezpieczeństwo pogorszenia przedmiotu dostawy, odbiorca jest uprawniony, a gdy interes dostawcy tego wymaga — obowiązany sprzedać przedmiot z zachowaniem należytej staranności. Uprawnienie to przysługuje odbiorcy także wtedy, gdy dostawca zwleka z wysłaniem dyspozycji albo gdy przechowanie przedmiotu wymaga znacznych kosztów lub jest nadmiernie utrudnione. W tych przy-

padkach odbiorca może również odesłać przedmiot dostawcy na jego koszt i niebezpieczeństwo.

3. Jeżeli przedmiot przechowywany jest we własnych pomieszczeniach odbiorcy, odbiorca może żądać zwrotu kosztów przechowania w wysokości opłaty, jaka należałaby się przedsiębiorstwu prowadzącemu dom składowy.

4. O zamiarze sprzedaży odbiorca powinien w miarę możliwości zawiadomić dostawcę, w każdym razie powinien wysłać mu zawiadomienie niezwłocznie po dokonaniu sprzedaży.

§ 43. W przypadkach, o których mowa w § 31, odbiorca może wezwać dostawcę do odpowiedniego oznaczenia przedmiotu, który z powodu wad posiada mniejszą wartość, wyznaczając mu w tym celu odpowiedni termin. W razie nieoznaczenia przedmiotu w terminie odbiorca może przedmiot sam oznaczyć w sposób określony przez rzeczoznawców i obciążyć kosztami dostawcę.

Rozdział 6.

Wydanie przedmiotu dostawy.

§ 44. 1. Jeżeli dostawa następuje przez wysyłkę, dostawca wysła najpóźniej w dniu następnym po oddaniu przesyłki do przewozu zawiadomienie pod adresem, pod którym został wysłany przedmiot dostawy. W zawiadomieniu należy podać numer zamówienia (umowy) lub dodatkowej dyspozycji (§ 9), adres, pod jakim przedmiot wysłano, i datę wysyłki, a w razie gdy przesyłka została wysłana koleją lub drogą wodną — ponadto numer wagonu lub nazwę statku i numer listu przewozowego oraz dane co do ilości i rodzaju wysłanych przedmiotów.

2. Jeżeli dostawa następuje bezpośrednio do punktu sprzedaży detalicznej, odpis faktury wysłanej odbiorcy należy przelać jednocześnie właściwej hurtowni.

3. Jeżeli dostawa następuje przy użyciu własnych środków transportowych dostawcy, przedmiot dostawy powinien być dostarczony do miejsca wskazanego w umowie w normalnych godzinach pracy. O dniu, w którym dostawa będzie wykonana, dostawca powinien zawiadomić odbiorcę dnia poprzedniego.

§ 45. 1. Gdy w umowie zastrzeżono, że przed wysyłką przedmiotu dostawy przeprowadzone zostanie badanie techniczne w obecności przedstawiciela odbiorcy albo że w obecności odbiorcy powinno nastąpić załadowanie, dostawca obowiązany jest zawiadomić odbiorcę na 7 dni wcześniej o dniu i godzinie, w której próby techniczne zostaną przeprowadzone albo nastąpi załadowanie.

2. W razie nieprzybycia przedstawiciela odbiorcy w terminie określonym w ust. 1 próby techniczne lub załadowanie mogą być przeprowadzone bez udziału odbiorcy.

§ 46. 1. Jeżeli obowiązujące przepisy przewidują taką możliwość, dostawca zażąda w liście przewozowym, aby przewoźnik przeważał przesyłkę przy załadowaniu, przeliczył ilość skrzyń, bel itp.

2. Jeżeli przesyłka następuje w więcej niż jednej skrzyni, beczce, worku itp. albo zawiera więcej niż jeden rodzaj przedmiotu dostawy, do przesyłki i listu przewozowego należy załączyć specyfikację wysłanych przedmiotów dostawy. Specyfikacja powinna określać przedmiot dostawy w sposób przewidziany w § 11 ust. 1 pkt 5. W specyfikacji powinny być podane numer i data zamówienia, umowy lub dodatkowej dyspozycji (§ 9).

§ 47. W razie niezłączenia do przesyłki lub do listu przewozowego specyfikacji lub niewysłania w terminie zawiadomienia (§ 44) dostawca zapłaci odbiorcy odszkodowanie przewidziane w § 90.

§ 48. 1. Korzyści i ciężary oraz niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia przechodzą na odbiorcę

z chwilą, gdy w celu dostarczenia przedmiotu dostawca wydał go przewoźnikowi.

2. Dostawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wynikłą w czasie transportu, jeżeli powstała z jego winy, a w szczególności na skutek wad przedmiotu dostawy, niewłaściwego załadowania lub opakowania.

§ 49. 1. Obowiązek ubezpieczenia przedmiotów dostawy w transporcie i pokrycia związanych z tym kosztów oraz dochodzenia odszkodowania ciąży na tej ze stron, która zgodnie z umową lub warunkami dostawy ponosi ryzyko przypadkowej utraty lub uszkodzenia w czasie transportu.

2. W razie gdy na podstawie zarządzenia właściwego organu naczelnego administracji państwowej odbiorca zwolniony jest od obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia na czas transportu w formie polisy obrotowej, ryzyko zaś przypadkowej utraty lub uszkodzenia ponosi odbiorca, dostawca obowiązany jest na żądanie odbiorcy ubezpieczyć przedmiot dostawy na rzecz i koszt odbiorcy.

§ 50. 1. Dochodzenie odszkodowania od zakładu ubezpieczeń należy do strony, na rzecz której przedmiot dostawy był ubezpieczony. Druga strona obowiązana jest wysłać wskazane dokumenty w ciągu 5 dni od dnia otrzymania takiego żądania.

2. Postępowanie niezbędne dla zabezpieczenia prawa do odszkodowania i ewentualnie praw regresowych przeprowadza odbiorca przesyłki.

§ 51. 1. Jeżeli w umowie przewidziano, że przedmiot dostawy powinien być wydany ze składu, albo jeśli odbiorca później tego zażądał, dostawca prześle odbiorcy zawiadomienie, którego dnia przedmiot powinien być odebrany.

2. Odbiorca prześle w dniu wskazanym w zawiadomieniu swego przedstawiciela dla dokonania odbioru.

3. Jeżeli odbiorca dopuścił się zwłoki w odbiorze przedmiotu sprzedanego, dostawca może oddać przedmiot dostawy na przechowanie na koszt i niebezpieczeństwo odbiorcy. Dostawca może również sprzedać przedmiot na rachunek odbiorcy, powinien jednak uprzednio wyznaczyć odbiorcy dodatkowy termin do odbioru, chyba że przedmiot narażony jest na zepsucie lub z innych względów groziłaby szkoda.

§ 52. Dostawca wyda przedmiot dostawy przedstawicielowi odbiorcy po przedstawieniu przez niego upoważnienia do odbioru, wylegitymowaniu się i podpisaniu pokwitowania.

§ 53. 1. Upoważnienie do odbioru przedmiotu dostawy powinno być sporządzone na blankiecie odbiorcy i podpisane przez osobę uprawnioną pod pieczętką odbiorcy.

2. W upoważnieniu należy określić dokładnie przedmiot dostawy i termin ważności upoważnienia.

3. Oryginał upoważnienia dostawca zatrzymuje i załącza do pokwitowania wydanego przez osobę upoważnioną do odbioru.

4. Jeżeli osoba odbierająca legitymuje się upoważnieniem stałym, dostawca zanotuje na pokwitowaniu datę, numer upoważnienia oraz nazwisko i stanowisko osoby, która upoważnienie podpisała.

Rozdział 7.

Opakowanie.

§ 54. 1. Dostawca powinien przedmiot dostawy wydać odbiorcy w opakowaniu odpowiadającym normom państwowym, a w ich braku — normom resortowym lub warunkom odpowiednim do właściwości przedmiotu dostawy. Opakowanie powinno odpowiadać środkowi transportowemu, jaki będzie użyty.

2. Obowiązek wydania przedmiotu w opakowaniu nie dotyczy przypadków, gdy według istniejącego zwyczaju przedmiot wydawany jest bez opakowania lub gdy strony tak się umówiły.

3. Przepisów o opakowaniach nie stosuje się do butli do gazów technicznych.

§ 55. 1. Przyjmuje się w razie wątpliwości, że przedmiot sprzedany został wraz z opakowaniem i że cena opakowania normalnie stosowanego w obrocie wliczona została w cenę przedmiotu dostawy.

2. Przepisy ust. 1 nie znajdują zastosowania:

- 1) gdy cena ustalona została za ciężar netto; w przypadku tym odbiorca obowiązany jest zapłacić za opakowanie cenę ustaloną w umowie lub w obowiązujących przepisach,
- 2) gdy przedmiot wydany zostaje w pojemnikach przystosowanych do przechowania suchego łądu lub artykułów chemicznych, w beczkach dębowych lub metalowych albo w opakowaniu aluminiowym do kwasu azotowego oraz na bębnach kablowych; w takich przypadkach przyjmuje się w razie wątpliwości, że pojemniki, beczki, opakowania aluminiowe i bębny kablowe zostały odbiorcy pożyczone i że odbiorca obowiązany jest zwrócić opakowania te same lub takie same, po tych samych przedmiotach niezwłocznie po zwolnieniu, jednak nie później niż w terminie określonym w umowie, a jeżeli w umowie terminu nie określono — w terminie określonym w cennikach, katalogach lub osobnych publikacjach podanych odbiorcy do wiadomości przed zawarciem lub przy zawarciu umowy (opakowanie pożyczone).

§ 56. Jeżeli w umowie przewidziano opakowanie specjalne, różnicę kosztów opakowania specjalnego ponosi odbiorca.

§ 57. Opakowania pożyczone oznaczone być powinny znakiem „p” lub „zwr”, a opakowania, które dostawca powinien odkupić — znakiem „o” lub „odsp.”

Opakowania pożyczone.

§ 58. 1. Odbiorca, który nie zwrócił w terminie opakowania pożyczanego ani takiego samego opakowania po takim samym przedmiocie, obowiązany jest zapłacić za każdy dzień zwłoki odszkodowanie umowne w wysokości 5% wartości opakowania. Odszkodowanie za zwłokę nie może łącznie przekroczyć dwukrotnej wartości opakowania w stanie nowym. Jeżeli opakowanie nie zostanie zwrócone po upływie 40 dni od terminu zwrotu ustalonego w umowie, dostawca może zażądać od odbiorcy — oprócz odszkodowania za zwłokę — zapłaty kwoty odpowiadającej wartości nie zwróconego opakowania.

2. Odbiorca nie może zwolnić się od zapłaty odszkodowania za zwłokę i wartości opakowania powołaniem się na okoliczność, że opakowanie, w którym przedmiot został dostarczony, zostało zniszczone lub zaginęło i że nabycie takiego samego opakowania okazało się niemożliwe.

§ 59. 1. Odbiorca, który otrzymał przedmiot dostawy w opakowaniu uszkodzonym lub wadliwym, dla zachowania z tego tytułu roszczeń do dostawcy powinien wykonać czynności, które są wymagane dla zachowania roszczeń z tytułu rękojmi za wady przedmiotu dostawy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadkach, gdy odbiorca zwraca opakowanie mniejszej wartości, niż otrzymał, albo uszkodzone.

§ 60. 1. Odbiorca obowiązany jest przesłać opakowanie na własny koszt, ale na niebezpieczeństwo dostawcy, do miejsca wskazanego w umowie lub w fakturze.

2. Przepisy ust. 1 nie stosuje się w przypadkach:

- 1) gdy opakowanie zostaje odesłane przez odbiorcę własnym środkiem transportowym; w takim przypadku niebezpieczeństwo uszkodzenia lub straty w drodze ponosi odbiorca, a dostawa powinna nastąpić do magazynu lub składu dostawcy,
- 2) gdy dostawca dostarcza towar bezpośrednio własnym transportem do punktów sprzedaży detalicznej; w tym

przypadku dostawca obowiązany jest odebrać opakowanie w miejscu, do którego zostało dostarczone.

§ 61. Odbiorca powinien oczyścić opakowanie przed wydaniem go dostawcy, ale nie ma obowiązku usuwania resztek przedmiotu, który został w opakowaniu dostarczony, jeżeli wymaga to użycia specjalnych środków chemicznych albo zastosowania specjalnych urządzeń, których odbiorca nie posiada.

§ 62. Jeżeli odbiorca zwraca opakowanie uszkodzone lub nie oczyszczone należycie, stosuje się odpowiednio przepisy o terminach zawiadomienia o wadach dostarczonych przedmiotów. Dostawca może w takim przypadku żądać wynagrodzenia poniesionej szkody, a w każdym razie zapłaty odszkodowania umownego za wady, obliczonego w procencie od wartości opakowania nie uszkodzonego.

§ 63. Przepisy warunków dostaw o ubezpieczeniu stosuje się odpowiednio w razie zwrotu opakowań.

Opakowanie sprzedawane.

§ 64. Jeżeli wartość opakowania sprzedanego nie została wliczona w cenę przedmiotu dostawy (opakowanie fakturowane), w fakturze należy uwidocznic w osobnej pozycji cenę opakowania ustaloną dla takich dostaw zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 65. 1. Odbiorca, który otrzymał przedmiot dostawy w opakowaniu fakturowanym, nadającym się do ponownego użytku, jeżeli nie odsprzedaje przedmiotu w tym samym opakowaniu innej jednostce, powinien to samo opakowanie po jego zwolnieniu albo takie samo po takich samych artykułach odsprzedać dostawcy, który obowiązany jest je kupić za cenę określoną w sposób podany w § 64.

2. Dostawca może w umowie, dodatkowej dyspozycji, akceptacji zamówienia lub w fakturze wskazać odbiorcy jednostkę, której zwolnione opakowanie należy przesłać i która za to opakowanie zapłaci (ust. 1).

3. Dostawca ponosi odpowiedzialność za zapłatę należności przez wskazanego przez siebie nabywcę opakowania.

§ 66. Przepisy §§ 61—63 stosuje się odpowiednio do opakowań fakturowanych.

§ 67. Jeżeli cena opakowania nadającego się do ponownego użytku została wliczona w cenę przedmiotu dostawy (opakowanie nie fakturowane), dostawca obowiązany jest opakowanie odkupić tylko wtedy, gdy zastrzeżono to w umowie.

Rozdział 8.

Cena. Sposób zapłaty.

§ 68. 1. Jeżeli z naruszeniem przepisów w umowie zastrzeżono inną cenę niż obowiązująca, odbiorca powinien zapłacić cenę obowiązującą, może jednak odstąpić od umowy, jeżeli cena ta jest wyższa od umówionej.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, dostawca nie może żądać zapłaty ceny wyższej niż umówiona, jeżeli przedmiot dostawy został już odbiorcy wydany, a jego zwrot w stanie nie naruszonym nie jest możliwy, chyba że dostawca wykaże, że odbiorca wiedział o tym, że cena ustalona została w umowie niezgodnie z przepisami.

§ 69. 1. Jeżeli po zawarciu umowy wydane zostało zarządzenie o ustaleniu lub zmianie cen, kupujący powinien zapłacić cenę obowiązującą w chwili wydania przedmiotu dostawy, chyba że zarządzenie o cenach stanowi inaczej lub wprowadza tylko cenę maksymalną.

2. W razie wątpliwości przyjmuje się, że cena obejmuje koszt wydania w miejscu oznaczonym w umowie, a w szczególności koszty zmierzania lub zważenia.

3. Jeżeli cena została ustalona franko stacja załadowania, koszty załadowania obciążają dostawcę, a koszty przewozu,

przeładunku w drodze i wyładowania na stacji przeznaczenia — odbiorcę.

4. Jeżeli nie przewidziano inaczej, cena franko stacja przeznaczenia obejmuje koszty związane z załadowaniem i przewozem ładunku zwyczajną wagonową przesyłką kolejową, rzeczczą, kolejowo-rzeczczą lub rzeczno-kolejową do stacji kolejowej lub portu rzeczno-wskazanego przez odbiorcę.

5. Odbiorca, który żąda innego rodzaju przesyłki lub przewozu innym środkiem transportowym niż wymienione w ust. 4, ponosi różnicę kosztów przewozu.

6. Jeżeli cena została ustalona franko stacja przeznaczenia, a strony przewidziały w umowie odbiór z zakładu produkcyjnego, odbiorcy przysługuje zwrot kosztów związanych z wysyłką w zryczałtowanej wysokości, a w razie braku przepisów o określeniu wysokości ryczałtu — w wysokości rzeczywiście poniesionych kosztów, najwyżej jednak w wysokości średnich kosztów transportu kolejją.

7. W razie gdy w umowie zastrzeżono, że dostawa dokonywana będzie specjalnymi środkami transportowymi dostarczonymi przez odbiorcę (np. odbiór węgla kolejją linową, własnym taborem kolejowym) lub taborem samochodowym, odbiorcy przysługuje zwrot kosztów przewozu, jednak najwyżej w wysokości średnich kosztów transportu kolejją franko stacja przeznaczenia.

§ 70. 1. Gdy cena ustalona została franko stacja przeznaczenia, a:

1) miejsce załadowania i odbioru znajduje się w granicach tej samej miejscowości lub

2) przepisy kolejowe wyłączają transport kolejowy — dostawca bez względu na to, jakiego środka transportowego użył, nie może domagać się dopłaty za transport przedmiotu dostawy do miejsca wskazanego w umowie.

2. W przypadkach określonych w ust. 1, jeżeli odbiorca odebrał przedmiot dostawy ze składu dostawcy, odbiorcy przysługuje zwrot kosztów transportu.

3. Cena ustalona loco skład dostawcy obejmuje koszt załadowania na środek transportowy odbiorcy. Odbiorcy, który dokonał załadowania własnymi środkami, przysługuje zwrot kosztów załadowania w wysokości określonej w przepisach szczególnych, a w razie braku takich przepisów — w wysokości rzeczywiście poniesionej, chyba że strony umówiły się inaczej.

§ 71. Zakupy w punktach sprzedaży detalicznej dokonywane są loco punkt sprzedaży, przy czym koszty załadowania i odbioru obciążają odbiorcę. Koszty załadowania i odbioru obciążają odbiorców uprawnionych do zakupu wyłącznie po cenach detalicznych również wtedy, gdy odbierają oni artykuły od producenta lub ze składu hurtowego.

§ 72. 1. Odbiorca obowiązany jest zapłacić cenę w ciągu 5 dni od odbioru przedmiotu dostawy, jednak nie wcześniej niż w ciągu 5 dni po otrzymaniu faktury.

2. Jeżeli przedmiot wydany został przed terminem wynikającym z umowy, odbiorca może zapłacić cenę w ciągu 5 dni po upływie terminu wynikającego z umowy, lecz nie wcześniej niż w ciągu 5 dni po otrzymaniu faktury, jeżeli faktura doręczona została później.

3. Jeżeli odbiorca nie zgłasza się po odbiór w miejscu i terminie wynikającym z umowy, termin do zapłaty ceny upływa po 5 dniach od otrzymania przez odbiorcę faktury i zawiadomienia o przygotowaniu przedmiotu do odbioru.

4. Jeżeli przedmiot przesłany miał być na niebezpieczeństwo odbiorcy, odbiorca powinien zapłacić cenę nie później niż w ciągu 5 dni po otrzymaniu faktury i dowodu, że przesyłka wydana została przewoźnikowi i zaginęła w drodze, chyba że termin zapłaty ustalony stosownie do ust. 2 upływa wcześniej lub później.

§ 73. 1. Odbiorca, który zgłasza roszczenia z tytułu rekojmi, może wstrzymać zapłatę ceny do czasu dokonania przez dostawcę napraw lub uzupełnienia przedmiotu dostaw-

wy albo dostarczenia zamiast przedmiotów wadliwych — przedmiotów wolnych od wad. W razie niezgłoszenia takich żądań przed upływem 5 dni od odbioru odbiorca powinien najpóźniej 5 dnia zapłacić cenę ustaloną stosownie do § 31, chyba że termin płatności ustalony zgodnie z § 72 upływa później.

2. Odbiorca może z należnej ceny potrącić przysługujące mu od dostawcy odszkodowanie z tytułu rękojmi za wady i za zwłokę.

§ 74. Przepisów §§ 72 i 73 nie stosuje się, gdy strony w ramach obowiązujących przepisów o rozliczeniach umówiły się inaczej co do terminów i sposobu zapłaty albo gdy wprowadzony został przez właściwe organy inny tryb i termin rozliczeń.

§ 75. 1. Jeżeli odbiorca nie zapłacił dostawcy należności za wcześniej wykonane świadczenia albo z innych powodów istnieją uzasadnione wątpliwości co do tego, czy zapłaci cenę w terminie, dostawca może uzależnić wykonanie dostawy od ustanowienia akredytywy.

2. Żądanie ustanowienia akredytywy powinno być zgłoszone w takim terminie, aby odbiorca mógł w normalnym toku spraw załatwić odpowiednie czynności bankowe, chyba że zachowanie tego terminu nie jest możliwe wobec spóźnionego powzięcia wiadomości o faktach uzasadniających żądanie zabezpieczenia.

3. Odbiorca może zastrzec, że akredytywa nie zostaje wypłacona w całości lub w części w razie złożenia przez odbiorcę opinii urzędowego rzeczoznawcy stwierdzającego, że przedmiot dostawy nie odpowiada warunkom umowy, i dowodu, że odbiorca zgłosił roszczenia z tytułu rękojmi.

Rozdział 9.

Zmiana, odstąpienie od umowy i jej rozwiązanie.

§ 76. 1. Gdy jedna ze stron nie wykonuje swych zobowiązań, druga strona może wyznaczyć dodatkowy termin do wykonania zobowiązania z zastrzeżeniem, że w razie bezskutecznego upływu terminu dodatkowego od umowy odstąpi. Odstąpienie nie wymaga wówczas ponownego oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

2. Odbiorca może odstąpić od umowy bez udzielenia terminu dodatkowego, jeżeli wykonanie dostawy po terminie ustalonym w umowie byłoby dla niego bezprzedmiotowe.

§ 77. Odbiorca może odstąpić od umowy z winy dostawcy, jeżeli wykonanie umowy powierzono zostało bez zgody odbiorcy osobie nie będącej jednostką gospodarki społecznej.

§ 78. W razie zawiadomienia przez odbiorcę przed ustalonym terminem dostawy, że dostawy nie przyjmie, dostawca powinien zaniechać dalszego wykonania umowy, a odbiorca obowiązany jest w tym przypadku zapłacić dostawcy odszkodowanie w wysokości ustalonej na ogólnych zasadach prawa.

§ 79. Strony mogą za wzajemną zgodą zmienić lub rozwiązać umowę, jeżeli są zdania, że jest to gospodarczo uzasadnione.

§ 80. 1. W razie wydania przez jednostki nadrzędne stron zgodnej decyzji, z której wynika obowiązek zmiany lub rozwiązania umowy, odbiorca obowiązany jest przestać dostawcy pismo o odstąpieniu od umowy lub projekt zmian umowy w terminie 7 dni od dnia, w którym została doręczona decyzja, a w razie niewykonania tego obowiązku — zapłacić odszkodowanie określone w § 90. W uzgodnieniu dostaw można przewidzieć krótszy termin do wprowadzenia zmian do umów.

2. O dokonaniu zmiany lub rozwiązaniu umowy o dostawę artykułów objętych rozdzielnikiem lub asygnatą dostawca zawiadomi właściwą jednostkę zbytu.

3. Jeżeli w decyzji dotyczącej zmiany umowy przewidziano, że dostawca powinien dostarczyć więcej przedmiotów

lub inne, niż przewidziano w umowie, dostawa tych przedmiotów może nastąpić dopiero po nadesłaniu przez odbiorcę zamówienia lub po zaakceptowaniu przez niego projektu umowy nadesłanego przez dostawcę.

§ 81. Oświadczenie w sprawie odstąpienia od umowy lub jej zmiany albo rozwiązania składane być powinny na piśmie. Przepis § 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 82. 1. Dostawy zalicza się na 1 licet wykonania rozdzielnika tego roku kalendarzowego, w którym zostały faktycznie wykonane.

2. Umowy zawarte w ramach rozdzielnika lub na podstawie asygnaty, nie wykonane do dnia 31 grudnia, podlegają wykonaniu w roku następnym, jeżeli odbiorca do dnia 20 stycznia nie zawiadomi dostawcy, że od umowy odstępuje. Dostawca, który nie wykonał umowy w poprzednim roku kalendarzowym, obowiązany jest do zapłaty odszkodowania za okres od dnia, w którym dostawa miała być wykonana, do dnia jej wykonania.

3. W razie nieskorzystania przez odbiorcę z prawa odstąpienia od umowy strony powinny przeprowadzić zmiany umów poprzednio zawartych w ramach rozdzielnika lub na podstawie asygnaty na rok następny.

Rozdział 10.

Odszkodowanie.

§ 83. 1. Strona, która nie wykonała zobowiązania lub wykonała je nienależycie, powinna zapłacić drugiej stronie odszkodowanie w wysokości określonej w §§ 90—92 (odszkodowanie umowne) lub ustalone na zasadach ogólnych (szkoda rzeczywista) — jeżeli jest wyższe.

2. Odszkodowanie umowne (kara umowna) należy się bez względu na wysokość szkody i nawet wtedy, gdy szkody nie można wykazać.

§ 84. Od obowiązku zapłaty odszkodowania umownego można się uwolnić tylko przez wykazanie, że niewykonanie zobowiązania lub nienależyte jego wykonanie nastąpiło skutkiem zdarzeń, którym niepodobna zapobiec lub przeszkodzić przy istniejącym stanie wiedzy technicznej.

§ 85. 1. Jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło wskutek wydania decyzji przez organ (organizację) nadrzędny dostawcy, w szczególności wskutek zmiany wskaźników produkcji, przydziałów, norm itp., dostawca odpowiedzialny jest za szkodę, chyba że wykaże:

- 1) że niezwłocznie po otrzymaniu decyzji zawiadomił organ (organizację) nadrzędny o skutkach, jakie decyzja będzie miała, jeżeli chodzi o wykonanie zobowiązań zaciągniętych przez dostawcę wobec osób trzecich, a organ (organizacja) nadrzędny odmówił zmiany decyzji, oraz
- 2) że nie później niż w ciągu 7 dni od otrzymania decyzji wysłał odbiorcy zawiadomienie o niemożności wykonania zobowiązania z powodu wydania decyzji przez organ (organizację) nadrzędny.

2. Jeżeli zgodnie z ust. 1 dostawca zwolniony jest od obowiązku zapłaty odszkodowania, odszkodowanie zapłacić powinien organ (organizacja), który wydał decyzję (art. 6 ust. 2 dekretu z dnia 16 maja 1956 r. o umowach dostawy pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej — Dz. U. Nr 16, poz. 87). Od obowiązku zapłaty odszkodowania organ (organizacja) nadrzędny może się zwolnić tylko przez wykazanie albo że jest właściwy na podstawie przepisów szczególnych do wydawania decyzji wiążących wszystkie jednostki gospodarki społecznej, albo że wydanie decyzji było konieczne dla wykonania uchwały Rady Ministrów w sprawie zmiany planu rozdziału lub dla wykonania zarządzenia ministra właściwego do rozdziału danego artykułu w skali krajowej i że bez nieuzasadnionej zwłoki doręczone zostało dostawcy.

§ 86. Okoliczność, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez dostawcę było następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wobec dostawcy przez osoby trzecie, nie zwalnia dostawcy od odpowiedzialności za szkodę, chyba że dostawca wykaże, że zarówno osoba trzecia, jak i jej organ (organizacja) nadrzędny z powodów, o których mowa w § 85, zwolnieni są od obowiązku zapłaty odszkodowania należnego dostawcy.

§ 87. W przypadkach gdy z powodów, o których mowa w § 85, nie jest możliwe wykonanie zobowiązania zgodnie z umową, dostawca powinien zaniechać wykonania dostawy, chyba że odbiorca w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia wyrazi zgodę na dostarczenie innych przedmiotów.

§ 88. Przepisy §§ 85 i 86 stosuje się odpowiednio w razie niewykonania zobowiązań przez odbiorcę.

§ 89. 1. Strona, która opóźnia się z zapłatą należnej sumy pieniężnej, obowiązana jest zapłacić drugiej stronie odsetki umowne, a jeżeli w umowie wysokości odsetek nie określono — w wysokości 12‰ rocznie.

2. Odsetki należą się bez potrzeby wskazania jakiegokolwiek szkody, bez względu na to, czy dłużnik dopuścił się winy.

§ 90. W przypadkach określonych w §§ 22, 47 i 80 odszkodowanie wynosi 50 zł za każdy dzień opóźnienia, jeżeli zwłoka nie przekracza 4 dni, a 100 zł za każdy następny dzień opóźnienia. Łączna suma odszkodowań za zwłokę nie może być wyższa niż 1.000 zł.

§ 91. 1. Jeżeli w umowie nie ustalono odszkodowania umownego w innej wysokości:

- f) dostawca obowiązany jest zapłacić odbiorcy odszkodowanie w wysokości:
 - a) 10‰ wartości dostawy w przypadkach, gdy odbiorca odstąpił od umowy z winy dostawcy,
 - b) 5‰ wartości przyjętych przez odbiorcę przedmiotów nie zamówionych albo przedmiotów dostarczonych z wadami lub w innych asortymentach albo gatunkach niż zamówione, a jeżeli dostawca na żądanie odbiorcy przedmiot naprawił lub wymienił — 2‰,
 - c) 5‰ wartości dostawy, jeżeli przedmiot dostawy powinien być dostarczony w opakowaniu dostawcy, a dostawca wysłał przedmiot bez opakowania lub nieodpowiednio opakowany,
 - d) 1‰ wartości przedmiotu postawionego przez odbiorcę do dyspozycji dostawcy za każdy dzień zwłoki w za dysponowaniu przedmiotem,
 - e) 0,1‰ wartości przedmiotu dostawy dostarczonego z opóźnieniem za każdy dzień zwłoki;

2) odbiorca obowiązany jest zapłacić dostawcy odszkodowanie w wysokości:

- a) 10‰ wartości przedmiotu dostawy w razie odstąpienia od umowy przez dostawcę z winy odbiorcy,
- b) 0,1‰ wartości przedmiotu dostawy za każdy dzień zwłoki w razie opóźnienia odbioru przedmiotu dostawy.

2. Odszkodowanie za dostarczenie przedmiotu nie zamówionego nie należy się, jeżeli dostawa wykonana została na podstawie zarządzenia organu nadrzędnego w związku z nadzwyczajnym zdarzeniem, a przedmiot dostawy odpowiada potrzebie, dla której zarządzenie zostało wydane.

§ 92. Odszkodowanie za zwłokę (§ 32 ust. 2) należy się niezależnie od odszkodowania lub wynagrodzenia sakody za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. W razie stwierdzenia wad ukrytych odszkodowanie umowne za zwłokę należy się za okres od dnia doręczenia zawiadomienia o wadach do dnia dokonania naprawy, wymiany lub skompletowania przedmiotu.

§ 93. Zastrzeżenie w umowie odszkodowania w wysokości niższej niż przewidziana w § 91 dopuszczalne jest tylko za zgodą ministrów, którym podlegają obie strony.

§ 94. 1. Dostawca lub odbiorca nie mają obowiązku dochodzenia odszkodowań, jeżeli ich wysokość z tytułu jednej dostawy nie przekracza 1.000 zł. W innych przypadkach zaniechanie dochodzenia odszkodowania w całości lub w części dopuszczalne jest tylko na podstawie umotywowanej i wydanej na piśmie decyzji organu (organizacji) nadrzędnego.

2. Ogólna wysokość odszkodowania za samo opóźnienie wysyłki lub odbioru przedmiotu dostawy nie może przekroczyć 30‰ wartości dostawy.

§ 95. Jeżeli strona wezwana do zapłaty odszkodowania nie zapłaciła go w terminie 14 dni od daty wezwania do zapłaty i nie udzieliła żadnych wyjaśnień albo odmówiła zapłaty z przyczyn jawnie bezzasadnych, druga strona może domagać się zapłaty odszkodowania w wysokości do 100‰ wyższej niż przewidziana w paragrafach poprzednich. Nie dotyczy to jednak odsetek należnych za zwłokę w zapłacie sumy pieniężnej.

Rozdział 11.

Przedmioty nie zamówione.

§ 96. Odbiorca, który otrzymał przedmioty nie zamówione, jeżeli odmawia ich przyjęcia, powinien postąpić w sposób określony w § 42.